

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ
HIVATAL ÉS NYOMDA

Uj-Kolozsvár, St. Barón
R. P. (Brassai-utca) 16

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
No. N. Sz. — 358

A kórházok kizárólag a
szervezettségnek cím-
rendűk. Kéziratokat nem
adnak vissza

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában	
Egész évre	750
Félévre	390
Negyedévre	200
Egy hónapra	70
Egy szám ára pályaud- varon és vidéken is 3 lej	
Bukarestben	3-50

Csehszlovákiában	
Egy hónapra	25 ct
Egy szám	1-50 ct

1924 június 12 Csütörtök

Cluj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 128. szám

5684. Szíván 10

A bukott elnök

Az Elysée pompás termeiből holnap kihurcolódik egy őszhajú ur, aki az utóbbi években a leghatalmasabb európai birodalom leghatalmasabb ura volt és működésének színhelyét átteszi egy szerény versaillesi villába, ahol egyszerű, szürke ügyvédi praxist fog folytatni. Az őszhajú férfi, aki a hatalom roppant magasságából egy napról a másikra a polgári nétköznapi mezzaninjára bukott, nem tragikus alak. Bukása nem kelt visszhangot milliók szívében és nem fakaszt mély sóhajokat. Ha sóhajtsák tör fel a lelkekből, ez csak a felszabadulás és megkönnyebbülés sóhaja lesz. Mert az a férfi, akinek bukása a mai nappal történelmi tényvé vált, egyike volt azoknak, akik az utóbbi években a legtöbb szenvedést hozták az emberiségre és élő tilalomfaként állottak utjába annak, hogy a sarkából kiforgatott világ ismét visszanyerhesse békés nyugalmi állapotát. A reszketés és félelem, a gyűlölet és engesztelhetetlenség fojtó légkörét tartották vissza mesterséges eszközökkel Európa fölött s a szeretet és megértés helyébe a nemzeti elzárkózás és sovínysza szűkekltség ideálját állították az emberiség elé.

Nem tragikus ez a bukás azért sem, mert a férfi, aki holnap kiköltözik az Elysée fényes termeiből, nem önként hagyja ott a francia köztársaság elnöki székét, makacs erőfeszítéssel és ravasz fondorlatokkal ragaszkodott hozzá mindaddig, amíg a francia nép feltamadó lelkiismerete el nem söpörte onnét. Megérdemelt és régóta várt bukás volt ez. Annak a szédítő karriernek utját, amely a kis újságíró kopott íróasztalától a köztársaság elnöki székéig vezetett, nem szegélyezik a tiszta erkölcs és rendíthetetlen elvhűség virágai. Millerand Sándor, a bukott elnök, mint heves szocialista kezdte meg politikai pályafutását és hírnevét, első politikai sikereit mint elnyomottak és szenvedők szószólója szerezte. A huszonöt éves, mérhetetlen ambícióktól duzzadó fiatal képviselő azonban csakhamar rájött arra, hogy az akkori idők Franciaországában vajmi nehezen lehet karriert csinálni szocialista elvekkel. Millerandnak pedig nem az elvek voltak fontosak, hanem a karrier. Ott is hagyta nemsokára küzdő elvtársait és elkezdett lassankint jobbra evezni, egyre határozottabban és merészebben tolódott jobbra, míg végre csakugyan eljutott a győztes Franciaország elnöki székéig és reakció legszűkebb fokáig. Nem egy európai politikus tette meg ezt a rák-utat balról jobbra és ezek a renegátok voltak a szabadságnak és demokráciának legkérelmezhetőbb ellenségei. Ma már nyílt titok, hogy Millerand az utóbbi hónapokban komolyan foglalkozott a fascista diktatura gondolatával, mert jóelőre megérezte, hogy veszedelmesen inog alatta az elnöki szék. Bizonyára nem rajta mulott, hogy a tervezett katonai puccs nem valósulhatott meg. A francia nép a győzelmi mámor lázát kiheverve csakhamar rájött, hogy az az út, amely felé a reakció politikusai Franciaországot taszítani akarják, a romlás útja és nem méltó Franciaországhoz, amely másfél évszázadon keresztül az emberi felszabadulás tempóját diktálta Európának.

A megvert reakció képviselői azt mondják, hogy alkotmányellenes volt Millerand eltávolítása, mert az elnök személye nem lehet kitéve változó kormányok politikai szeszélyeinek. Nem tudjuk, alkotmányos, vagy alkotmányellenes volt-e az elnök deponizálása, a baloldal azt állítja, nem volt alkotmányellenes, mert az elnöknek a törvények értelmében nem szabad politizálnia, Millerand pedig politizált és ezáltal ő szegte meg az alkotmányt. De mi még akkor is értékelni tudjuk ezt a nagy átalakulást, ha Millerand eltávolítása csakugyan forradalmi tett volt. A francia demokrácia beállta, hogy Millerand személye a legnagyobb akadály az igazi béke megteremtésének ug-

belföldön, mint külföldön és ezt a belátását céltudatos következetességgel tettebe érlelte. Nem kicsinyes közjogi vitáról volt itt szó, de az emberiség következő tíz esztendejének nyugalmáról és boldogságáról. A francia demokrácia ezalkalommal méltónak bizonyult a francia szabadság-tradíciókhoz és ez remélni engedi, hogy a jövőben is, amikor a gyakorlati problémák megoldására kerül a sor, szintén méltó lesz hozzá. A legnagyobb akadály, amely eddig az európai béke útjában állott, már el-

van háritva. Mi sem akadályozza már meg azt, hogy a francia demokrácia összefogva a győztes angol demokráciával, egyesült erővel és vállvetve dolgozzék az új Európa felépítéséért és hogy az európai szellemet megéltítsa a háborús korszakban ráragadt rontó eszméktől és tévtanoktól. Épe ezért az egész európai demokrácia bizalommal tekint Versailles felé, ahol a holnap összeülő nemzetgyűlés megválasztja az új utakra tért francia köztársaság új elnökét.

A nemzeti párt végrehajtóbizottságának kolozsvári ülése ratifikálta a fuziót

Tárgyalások Vajdánál. Gözörövel tárgyalják az elemi oktatás reformjáról szóló javaslatot. A bírói szervezet egységesítéséről szóló javaslat parlament kritikája

(Cluj-Kolozsvár, június 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az ország belpolitikai életének csütörtöki sorsdöntő napja elé az ország egész közvéleménye feszült érdeklődéssel tekint. Csütörtökön délelőtt tartja ugyanis Bukarestben a nemzeti párt nagygyűlését, amely valószínűleg ratifikálni fogja a párt vezéreinek a fuzió érdekében hozott előzetes megállapodásait.

A nemzeti párt végrehajtóbizottságának Kolozsváron tartózkodó tagjai tegnap este értekezletet tartottak Vajda Sándor volt miniszterelnök lakásán. A kiszivárgott hírek szerint a végrehajtóbizottság ratifikálta a párt vezéreinek a parasztpárt vezérével való előzetes megállapodásait.

A végrehajtóbizottság tagjai tegnap este Bukarestbe utaztak, hogy résztvegyenek a párt bukaresti nagygyűlésén.

Bukarest, június 11. A szenátus mai ülésén folytatták az elemi iskolai reform tárgyalását. Ciorogariu püspök kifogásolta az egységesítési javaslatok késedelmes beterjesztését. Tiltakozik az egyházi javak kisajátítása ellen, amivel elvonják a lehetőséget az egyház szellemi fel-

adatának realizálásától. A nemzeti lobogót ki kell tűzni a templom kupolájára és a keresztet a nemzeti iskolára. Hangsúlyozza a román nép kulturális és fizikai nevelésének szükségét és magasztalja Károly trónörökös kulturműködését. Végül kéri, hogy a vallásoktatást bízzák a lelkesekre és csak ezeknek hiányában végezzék azt laikus tanítók.

Elnök javasolja, hogy a szenátus ezután naponként délelőtt és délután is ülést tartson, hogy a benyújtott törvényjavaslatok elintézhettek legyenek. A szenátus ehhez hozzájárul.

A kamara ülésén Soricu kérdezi a kormányt, miért nem tárgyalatja a Vitész Mihályrend lovagjainak földosztásáról szóló javaslatokat, amelyeket a parlament mindkét házában már régen benyújtottak. Buzdugán felvilágosítást kér a kisenevi esetről, ahol a hadbíró 5 évi börtönrre ítélte Sboera liberális képviselőt anélkül, hogy immunitásának felfüggesztését kérte volna. Joanitzescu a bírói szervezet egységesítéséről szóló törvényjavaslatot bírálja, amely a bírákat a végrehajtó hatalom eszközévé süllyeszti.

Összehívták Versaillesbe az elnökválasztó nemzetgyűlést

A francia jobboldal forradalmi lépésnek tekinti Millerand megbuktatását. Millerand elköldötte lemondólevelét. Painlevének van a legtöbb esélye az elnökségre

(Páris, június 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap óta az amugy is mozgalmas francia politika eseményei filmszerű gyorsasággal peregnék. Amint előrelátható volt, Millerand köztársasági elnök bukása a mai nappal befejezett tényvé vált. A kamara döntő jelentőségű keddi ülése óriási érdeklődés mellett zajlott le, a karzatok zsutolóság megtelek és külföldi államok képviselői szinte kivétel nélkül megjelentek. Programszerűen folyt le minden ugy a kamrában, mint a szenátusban. A kamarában Francois Marshal, az új miniszterelnök, a szenátusban pedig Ratier, az új igazságügyminiszter olvasta fel az elnök üzenetét, amelyben utolsó figyelmeztetését küldi a parlamentnek, hogy őrizzék meg az alkotmány szellemét és ne ragadtassa magát forradalmi lépésekre. Az elnök üzenete után a kormány is nyilatkozatot tett, amelyben ugyancsak a törvényesség fentartására kérte a parlamentet.

A parlament hajthatatlan

Az elnöki és kormánynyilatkozat után Painlevé felolvasta Herriot indítványát, amely kimondja, hogy a kamara nem lép érintkezésbe a kormánnyal, amelynek összeállítása a parlament jogait sérti. Viszautasítja a kormánynyilatkozat megvitatását is, amire felszólították, de amely alkotmányellenes volna. Kimondja végül, hogy a kamara tárgyalásait mindaddig elnapolja, amíg nem alakul meg az ország akaratának megfelelő új kormány. A kamara Herriot indítványát 329 szavazattal 214 ellenében elfogadta és elhatározta, hogy falragaszokon hozza a nép tudomására. A szenátusban

ugyancsak elfogadták az elnapolási indítványt 154 szavazattal 144 ellenében.

Millerand megírja lemondását

Ezzel a határozattal Millerand elnök sorsa is eldőlt. A Marshal-kormány tagjai nyomban a parlament ülése után az Elysée-be mentek, ahol a köztársasági elnökkel tanácskoztak. E tanácskozás eredményeként az elnök kabinetirodájára már este félkilenc órakor közleményt adott ki, hogy Millerand bejelenti lemondását. Ma délelőtt újabb minisztertanács volt, amelyen Millerand megfogalmazta lemondását. A lemondólevelét egyszerűen közli, hogy az elnök a bekövetkezett parlamenti helyzet miatt elhatározta visszalépését. A miniszterek ugyancsak felajánlották lemondásukat, Millerand azonban kérte őket, hogy az új elnök megválasztásáig maradjanak hivatalukban.

Ki lesz az elnök

A legfőbb kérdés most, hogy ki lesz az új köztársasági elnök. A kamara és szenátus baloldali csoportjainak képviselői ma gyűlést tartanak, melyben megbeszélnek a pénteki elnökválasztó nemzetgyűlés részleteit. Csütörtökön a kamara és szenátus többségi pártjai előzetes szavazást tartanak az elnök személyének kérdésében. E pillanatban még kérdéses, vajjon a baloldali kartell a próbaszavazáshoz más képviselőket is meghív-e, vagy sem. Az „Echo de Paris” szerint csupán azokat fogják meghívni, akik Painlevé kamarai székfoglalójának kiaplakatirozását is megszavazták. A baloldali pártok Painlevé egyhangú jelölését remélik, a centrumlapok viszont Doumergue szenátusi el-

1924 június 11.

EN
rol Cluj,

LINE

TARSASÁG

és nélküli

ja

k

Marseille

amerika

nada

érdeklődni lehet

Bukarest

Cluj

Rador

káló iparosok

kátalokat elvállal

LD JAKAB

Cluj-Kolozsvár,

(Széchenyi-t.) 13

rólág

DL

mert ez

kiadós!

nagyváradi

szigorúan

zerint.

MOS Cluj

TIQUE

FRENCH

LINE

York

w-Orleans

ka felé

LA

Rador 902

Sürgönycim

telefon. 6-86

mők jelölése mellett foglalnak állást. Smó van még Renault szenátor jelöléséről is. Legnagyobb esélyei természetesen Painlevének vannak, aki az egész baloldal bizalmát bírja.

A program szerint Painlevé megválasztása után Marshal és kormánya a megválasztott elnököt az Elysée-be kíséri, ahol átnyújtja az elnöknek a kabinet lemondását. Biztosra veszik, hogy Painlevé már szombaton megbizta Herriot-t a kabinetalkitással, úgy hogy az új Herriot-kormány hétfőn, vagy kedden bemutatkozik a kamarában.

Millerand bukása fölött a francia közvélemény

Egy kolozsvári sómér levele Palesztinából

Látogatás az erdélyi kolónián. Amit érdemes kívünni. Méhány palesztinnal áramentem, ahol bárki fia (zsidó természetesen) kaphat egy bizonyos ideig ingyen szállást, sőt régebben reggelit és vacsorát is. Első dolgom volt munka után nézni. Kimentem innen hét kilométernyire a „Neser“ cementgyárba, ahol nagyobb építkezés folyik és ahol cserkészeim is dolgoznak. Mi sem természetesebb, hogy nem kaptam biztatásnál egyebet. A fiuk nagyon ígérik, hogy ők be fogják juttatni egészen biztosan. Még aznap, miután láttam, hogy másnap amugy sem csinálhatok semmit, kiutaztam a kolóniára, hogy lássam, mi történik ott, hogy tudjak valamit hazá irni.

(Cluj-Kolozsvár, június 11. A kolozsvári sómérok iparos gúdjának volt a parancsnoka Klein Dezső. A fiatal zsidó sómér típusa volt az új zsidó generációnak: igazi chaluctípus, akinek minden vágya az volt: kijutni Érec Jisraélba, ott dolgozni az ősi otthon újjáépítésén. Klein Dezső kolozsvári sómér vágya teljesült. Családja achuzát kapott és a derék fiu most már Palesztinából küld üzeneteit sóméreinek. Itt adjuk Klein Dezső levelét, amely nemcsak Palesztináról ad érdekes képet, de értékes bizonyossága annak a nevelőmunkának is, amely a kolozsvári zsidó ifjúságot formálja ki.

Íme a kolozsvári sómérfiu levele:

Utazás a hajón

Legelőször arról kívánlak értesíteni benneteket, hogy hála Istennek minden baj és szerencsétlenség nélkül megérkeztem. Az utam nagyon kellemesen telt. Állandóan szép napsütéses idő volt és a tenger végig csendes volt, úgyhogy egy-két észszerűtlenül étkező nőn kívül senkisémet kapta meg a tengeri betegséget. Én, bár nem féltém tőle, mégis mérsékelten étkeztem, inkább többször, de keveset. Jenő is látta Konstancában, hogy nőnek, különösen mamának nem való III. osztályon utazni, vagy ha ott akarnak utazni, akkor nyugággyakkal kell felszereljük magukat. Ahogy megérkeztünk ide és a hajónk megállott, egy a hajón utazó jeruzsálemi tisztviselő bemutatott a cionista szervezet kiküldöttjének és ő megkönnyítette a leszállásomat. A partom két régi cserkészem már várt és majd kiugrottak a bőrűkből, amikor meglátták, hogy tényleg megérkeztem. A kolóniáról Hirsch Cumi direkt lejött elém. A karanténban az az egy nap szintén nagyon kellemesen telt el. Ezek a lengyelországi chalucok olyan vigyerekek, hogy mindenütt, ahol voltunk, jókedvet teremtettek. Nagyon derék fiuk. Legnagyobb részét belőlük teltek ki az utitársaim. Miután megfelelő dezinfekció és fürdés, oltás, stb. után a vámvizsgálaton is szerencsésen átestem (ugyanolyan felületes volt, mint edáát), egy úgynevezett „Bét hachnaszat orchim“ helyre

ugyszólván huszonnégy óra alatt napirendre tért. Még a szélsőjobb oldali lapok sem védelmezik Millerandot, csupán azt hangoztatják, hogy a köztársasági elnök kikényszerített lemondása forradalmi eljárás és súlyos támadás az alkotmány ellen. A „Matin“ jelentése szerint egyébként Millerand már a holnapi nap folyamán elhúreolodik az Elysée-ből és versaillesi villájába költözik, ahol ügyvédi praxisát fogja folytatni. Ugy tudják, hogy Millerand, aki mint elnök nem válalhatott mandátumot, a napokban elhunyt Etitier jobb oldali képviselő mandátumára fog pályázni.

Ahol az erdélyi kolónia fekszik

A kolónia maga igen szép helyen fekszik az Erek Jezrael-be, mintegy nyolc más kolóniától körülvéve. Amint tudják, a „kvis“ (országút) mellett fekszik. Egyelőre csak az ut baloldalán van építkezés, de most miután az oroszokkal a különbségek teljesen kiegyenlítődték, a következő építkezések már az ut jobboldalán lesznek. Én is itten szemeltem ki magunknak a 3 achuzát és le is foglalhatnám, ha a szerződéseket magammal hoztam volna. Beszéltem Jahalomnyval, a kolónia roshávaadjával és azt mondta, hogy ő csak a szerződés ellenében foglalhatja le a földeket, ellenben megígéri azt, hogy ha a mi szerződésünkkel egyidejűleg jön valaki szerződéssel, akkor nekünk biztosítja az elsőbbséget, ellenben ha valaki előbb találma szerződéssel jelentkezni, akkor kénytelen lesz az illetőnek az óhaját teljesíteni, tehát a neki tetsző achuzát kiadni.

Zöldel az első vetés

A kolónián megnéztem minden vetést, sőt a szomszéd kolóniákat is meglátogattam, azok már sokkal messzebb tartanak. A mi kolóniánkon, bár a rajta lakók minden elképzelést meghaladó nehéz és szorgalmas munkát végeztek, még sem tudnak az idén nagyobb eredményt elérni. Ez nagy részét annak tudható be, hogy igen későn jöttek és már nem volt idő trágyázni, de nem is igen volt mivel. Dacára annak, hogy sok száz év óta tört-

len, trágyázatlan földön vetettek, ahol eddig csak derékig érő vad murek és embermagasságu számarló termett, mégis helyenként igen szép a vetés. Pld. a buza előreláthatólag meg fogja hozni a befektetés nyolcszorosát. De mondják hozzáértő gazdák, ez a föld olyan jó, hogy megfelelő trágyázás és megművelés mellett a 24-szeresét adja a befektetésnek. Ugyancsak elég szép a kukorica (most kapálják másodszer), a paszuly, a napraforgó, a búkköny, a csalamádé stb. Csupán az árpa és a zab az, ami igen kis eredménnyel fog járni. Most igen serényen folynak a dohányültetések. Minden telepes nagyobb területet szándékszik beültetni, mert ez igen jövedelmező. Pld. a szomszéd Balfuria-kolónián láttam egy gazdának 30 dunamnyi földet dohánnyal beültetve és az ő állítása szerint 500 fontot fog keresni vele az idén. Három hét múlva már kezd szedni belőle. Igaz, hogy ő már két éve itt van és tudja mi a teendő. Voltam az erdélyiek régi kolóniáján, Tel-Adasban, ahol most oroszországiak vannak és ott láttam a legszebb termést. Igaz, azt mondják, hogy az trágyázva lett már régebben is. Láttam ottan például cukorborsót egy jókora kis boglyával, azután láttam valami paszulyfélélt vagy 3 boglyával, persze mind még kicsépeletlen állapotban. Láttam azután egy rengeteg nagy hagymát, az öklömmel jóval nagyobbat, fokhagymát, öklömmel koszoruba fonva, láttam gyalogpaszulyt, amelyen több volt a hüvely, mint a levél és így tovább. Mindezek mellett figyelembe kell venni azt is, hogy ezeknek nem volt gondjuk házépítésre, mert az készen volt és mindenféle gazdasági gépeket kaptak már a K. H.-tól is és azonkívül segélyt is. A segély az úgy van, hogy aki legalább egy évet dolgozik kolónián, az már jogosult rá.

Tagosítják az erdélyi falut

Amikor az erdélyi kolónián voltam, történtek meg a felmérések. Beszéltem a mérnökkel (magyarországi) és ő azt mondta, hogy egy achuzá csak kb. 96-97 dunamot fog kapni, mert kell a hely utakra, iskolának, község háznak, templomnak, mikévek, sakternek stb. Az eddigi építkezések a kolónián még mind befejezetlenek, a többség még ideiglenes barakkokba lakik. Az épületek, a véglegesek is, fából készülnek, egyedül a Salamon házat építik most betonból, illetve betontégla szerűt dologból, úgynevezett blokkokból. A faházak úgy készülnek, hogy a gerendavázra kívülről felszerezik a hajópadló-deszkákat és a gerenda vastagság ágáig belülről kitöltik sárral meg kövel, azt száradni hagyják és később levakolják rendszeren. Szeretném, hogy mi is ilyen házat építsünk. Hirschéknek lakása 3 szobából, konyhából, 2 verandából, fürdőszobából és kamarából áll és nem is kerül olyan nagyon sokba, amellet még jobban megóv a melegtől.

Semmit se eladni!

Hacsak egy lehetőség van, Sanyi jöjjön ki pénzzel és fogjunk hozzá az építkezéshez. Kész

Sövuoti zöldlombok

Ira Schalom Aléchem
Héberből fordította Löwenkopf Kálmán

V.

Mi ketten, én és Lea már rég megfedekestünk a hidról és bizony már a folyó is elpárolgott fejünkől, cikázva vouulunk a nagy, tágas mezőkön, repülünk a végtelen kék égboltozat alatt. Futunk a zöld fűvön, megbotlunk, elbukunk, feltápászkodunk, újra eselünk és nagy élvezettel gurulunk a virágok és rózsák között, amelyek illatának, mint szagos fűszerek. Felkelünk, eselünk, hempergünk és újra felugrunk. Csak a munkánkat még nem végeztük el, a Sövuotra való zöldlomb-szedést. Megfogom a Leácska kezét és vezetem a zöld pászton szélteben, hosszában. Mutatom neki kiterjedt birtokomat és dicsekszem előtte nagy gazdagsággommal.

— Látod ezeket a fákat? Látod ezt a szántót? Látod ezt a dombot?

— Mind ez a tied...

Ezt Lea mondja és a szeme kacag. Boaszant, ha kineveti szavaimat. Különbén szokása, hogy folyton kikacag engem. Megneheztelek érte, haragszom és hátat fordítok neki. Leácska látja elborult ábrázatom és megérti a haragomat. Hozzám somfordál, megfogja a kezem, a szemem közé néz és azt mondja:

— Jaszele!...

Erre aztán megnyugszom, haragom lecsillapul. Én is megfogom a kezét és felvezetem a dombra, az én dombomra. Ahol én nyáron szoktam mindig ülni. Ahol, ha úgy akarom, kiejtem a varázsszót a számon és felemelkedem a magasba, a felhőket

szelem, repülök a szél szárnyain, hegyek, völgyek, erdők, mezők, folyók és kietlen pusztaságok fölött.

VI.

Ott ülünk a domb tetején mi ketten, én és Leácska — de lombot még mindig nem szedtünk. Beszélgetünk egymással. Én beszélek és Leácska hallgatja. Beszélek neki a jövőnd időről, amikor majd nagy leszek és ő is nagy lesz és majd elvesszem őt feleségül... Akkor majd kiejtem az isteni ígét és mind a ketten felemelkedünk a földről és repülünk az égben és bejárjuk az egész világot. Először azokat a helyeket keressük fel, ahol makedoni Nagy Sándor vonult csapataival, aztán majd megnézzük Érec Jisraelt, ott felmászunk a Libanon hegyre, meg a Hermon hegyre és az összes szagos fűszerű hegyekre.

És felmegyünk a szőlőskertekbe meg a gyümölcsöskertekbe és megtöltjük zsebünket olajbogyókkal, datolyával, jámoskenyérrel, fűgével, mandulával, narancssal és az ország minden javával. Onnan majd tovább megyünk, elrepülünk távoli szigetekre, a világ szélére. És ahova eljutunk, varázslatunkkal majd megjjesztjük az embereket, Isten örizz, nem fogjuk őket bántani, csak megtréfáljuk őket. Hisz úgy is láthatatlanok leszünk...

— Láthatatlanok? — kérdi Leácska és még szorosabban simul hozzám.

— Hát persze hogy láthatatlanok! Mi mindenkiket fogunk látni, de beunünk senki.

— Akkor Jaszele kérnélek valamire.

— No mire?

— Arra kérnélek...

De én már előre tudom mi a kérése. Azt akarja, hogy elrepüljünk arra a hegyre, ahova az anyja ment és másnak lett a felesége. Azt akarja,

hogy a szent ígével rontsam meg a mostohaapját. — Hát persze hogy megteszem! — szól nekik. Légy nyugodt, majd megmutatom neked a kezem hatalmát. Ha én rájuk csapok, majd nyugodni utána.

— Ne Jaszele! Ne bántsd mind a kettőt, csak őt... csak őt egyedül!... — könyörög Leácska. Azonban mitemsem használ Leácska könyörgése. Én nem másítom meg szavam. Amit megmondtam, megmondtam és betartom. Hogy is ne! Hát történt még ilyen Jisraélban, hogy egy özvegy felkapja magát, elhagyja a házat és elmenjen vándorolni idegen országba és más felesége legyen és elfelejtse a saját gyermekét örökre?! Hát szabad ez, hát illik ez?

VII.

Sajnálom, nagyon sajnálom, hogy enynyire felháborodtam és tulleptem a határt. Haragszom magamra és megbánást érek a szívemben. De ami megtörtént, azt nem lehet megváltoztatni. Leácska elhuzódott tőlem, megállott és elrejtette arcát tenyerébe. Most bizonyára sir. Szeretném magamat felpofozni, magamat darabokra tépni! Minek is okoskodtam annyit. Feltéptem szívének sebéit. Feleleveníttem előtte az anyja emlékét! Ott állok előtte, pirulva, megszegyenülve és mindenféle gunyszóval illetem magam.

Leácskához közeledem, hogy a kezét megfogjam, szeretném neki a Sir-Hasirim szavaival mondani: „Lea, Leácska! Oh! Engedd hadd lássalak, oh hallasd a hangod...”

De hirtelen... honnan, honnan nem, hirtelen feltűnt az apám és az anyám alakja...

VIII.

Az apám szemüvege már a távolból is villog. Ezüst szakálának ezüst szálait a tavaszi szellő

házat nem é tudják eléggé. Tehát semmi bad. A költe mert a romá Cionista Szer csomagjait ir szőnyeget és szabad ideho van. Ruhane sem, mert ez minden ruha szabad eladn föltétlenül k és minden m dentéle onna Különösen e mert ez az szilva, barac nehéz hozni, nyéke teljese egyetlen fa ras stb. fák,

Mielőtt r a lelkére köt és egy „Men hozzon magá dalkoznak a vagyok és szokva, hogy legfeljebb jó, hogy eur hiányos a tu nyékbéliek r tairaia ezért ram egy kis sirni. Ha ne tőle, felfaltar ezen és sürg nului. Ne gy a legtöbben

Utána já legfontosabb venni, szekér szekér 30— vannak vasa a katonai s 10 piaster, villa 5 piaster ökör 8—11 font, nyereg szerszámmal kilogram sze 13 és fél fo piaster (nem

borzongatja. messziről fel ten pedig, é mintha oda

Az apám történt-e vel és utánunk hányféle ves félen? Híd,

Milyen o szív!

— Hát szüleim egy

— Miféle

— Hát szedni!

Mi ketten és hallgatom megértem az ugra a Sir-H „Nem tu

— Na n anyámnak m szálai tündök

— Na n valahol. Az éket egésze

Isten ments, Dicsértess

Neve — fele kendőjével k

És mindk solyog a teki

De azért

házat nem érdemes kihozni. A kolónián levők nem tudják eléggé sajnálni, hogy eladták a holmijaikat. Tehát semmiféle szükséges dolgot eladni nem szabad. A költség vele legfeljebb Konstancáig van, mert a román hajózársaságnak szerződése van a Cionista Szervezettel, hogy tartozik a kivándorlók csomagjait ingyen szállítani. A zongorát, a nagy szőnyeget és hasonló dolgokat természetesen nem szabad idehozni, különösen ha a pénzre szükség van. Ruháeműt nem szabad eladni, még a télit sem, mert ez is kell, noha itt lényegesen olcsóbb minden ruhanemű, de ami meg van, azt még sem szabad eladni. Mindenféle gazdasági szerszámot föltétlenül ki kell hozni. Edényt, szitát, kosarakat és minden más ami csak a ház körül kell. Mindentéle onnan hozott mag itt jó, sőt oltványok is. Különösen egres, ribizli, málnabokrot kell hozni, mert ez az egész országban nincs. Nemkülönböztetve szilva, barack, körte, bírsalma stb. Ezt ugyan nehéz hozni, de meg kell próbálni. A kolónia környéke teljesen famentes. Az egész Émekekben nincs egyetlen fa sem, kivéve a fiatal eukaliptusz, cédrus stb. fák, amiket már a kolonisták ültettek.

Rák ivrit

Mielőtt rátérnék, hogy minek mi a pontos ára, a lelkére kötöm Sanyinak, hogy egy „Szfát áménu“-t és egy „Menórah“-t béber-magyar szótárt föltétlenül hozzon magával. De nehegy elfelejtse! Így is csodálkozunk a szomszédos kolóniákon, hogy erdélyi vagyok és mégis tudok héberül. Meg vannak szokva, hogy az erdélyiek csak magyarul vagy legfeljebb jiddisül beszélnek. Most látom milyen jó, hogy ennyit is tudok, de látom azt is, milyen hiányos a tudásom és tanulni szeretnék. A környékbeli meg lehetőségek haragszanak a rubelnaszakra ezért. Voltam például Balfurián és hallottam egy kis alig 2-3 éves gyereket héberül — simi. Ha nem választott volna el egy drótkerítés tőle, felfaltam volna, olyan drága volt. Okuljatok ezen és sűrűn fogjatok hozzá szorgalmasan tanulni. Ne gyertek ki ide ti is úgy, mint ahogyan a legtöbben jönnek Erdélyből.

Egy kis árjegyzék

Utána jártam azon eszközök árának, melyek a legfontosabbak. Egy jó dolgos lovat 8 fontért lehet venni, szekér 11-15 font. Legerősebb gazdasági szekér 30-35 font. Az odaválók jók, ha jól vannak vasvala. A kerekék olyanok legyenek, mint a katonai szekerek kerekéi. Eke 6 font, kapa 10 piasztér, kasza 20 piasztér, ásó 20 piasztér, villa 5 piasztér, takarító vakaró 5 piasztér, ígás ökör 8-11 font, kocsi 20 font, félhám 3 és fél font, nyereg 2 font, egész hám 7 font. Minden szerszámnyelet jó hozni, lókorbácsnyelet is. Egy kilogram szeg 5 piasztér, cserép ezre 12 és fél 13 és fél font, arany gramja 8 piasztér, ezüst egy piasztér (nem értékesíthető). Épületfa anyag m³e

borzongatja. Anyám szaporán lépeget utána. Már messziről felénk lobogtatja a zsebkendőjét, mi ketten pedig, én és Lea, úgy állunk a helyünkön, mintha oda lennénk szögezve.

Az apám és anyám aggódtak miattunk, nem történt-e velünk valami baj — Isten őrizzen — és utánunk jöttek. Hát el tudjátok ti azt képzelni, hányféle veszély leselkedik az emberre uton-utafelen? Hid, víz, patak, igen a patak, a patak...

Milyen csodálatos is, Istenem, az apai és anyai szív!

— Hát a zöldlombok hol vannak? — kérdik szüleim egyszerre.

— Miféle zöldlombok?

— Hát a lombok, amiket a mezőn akartok szedni!

Mi ketten, én és Leácska, egymásra tekintünk és hallgatunk... Én megértem a tekintetét, megértem az értelmét és úgy tetszik nekem, mintha újra a Sir-Hasirim szavaival szólna:

„Nem tudja az én lelkem...”

— Na nem tesz semmit! — Szól az apám az anyámnak mosolyogva. És ezüst szakálának ezüst szála tündökölnék az aranyos naptényben.

— Na nem tesz semmit! Majd csak találunk valahol. Az a fontos, hogy megtaláltuk e gyerekeket egészségesen, épen, hogy nem történt velük Isten ments, valami szerencsétlenség.

Dicsértessék Ő és Dicsértessék az Ő szent Neve — felel vissza anyám. — És megtöri zsebkendőjével kipirult verejtékes arcát.

És mindketten örülnek és boldogak és mosolyogva a tekintetük.

De azért zöld lombdisz mégis csak volt sővőóra.

(Vége.)

3 font 80 piasztértől 4 font 10 piasztérig, szalámi kilogramja 30 piasztér. Butor drága itt. Fényképező cikkeket és gépet jó lesz hozni. Oltót föltétlenül. Kávépótlék jól értékesíthető. Kanyérlapát hozandó. Légypapíros, vagy légyeméreg minél több.

Nyári tanulmányut — zsidóveréssel

Naiv vérvádmese Petrozsényben

(Petrozsény, május 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) A gyászos emlékeztető balázsfalva—kolozsvári véres vasuti verekedések úgy látszik követendő példának szolgálnak a vonaton utazó középiskolai diákoknak, akik különösen csoportkirándulásaikon lelik kedvüket abban, hogy az utazó zsidó közönséget a legkihívóbb módon gunyolják és molesztálják, sőt tetteleg is bántalmazzák. Ez a jelenség annál aggasztóbb, mert a nyári vakáció közeledtével egyre gyakoribbak lesznek az ilyen középiskolai diákkirándulások és ha idejekorán érélyes intézkedéseket nem léptetnek életbe, úgy valószínűleg lehetetlenné válik, hogy a jóérzésű emberek vonatra üljenek és kitégyék magukat a legkiszámíthatatlanabb bántalmazásoknak.

Tegnap a Petrozsény és Piski között utazó zsidó közönségnek kellett elszemvednie egy kiránduló diákcsoport zsidóverő sportját. Nyolcvanöt jásii középiskolai diák tanulmányuton volt és tanárjuk vezetésével Lupényből Dévára igyekezett. A diákok külön kocsiban voltak elhelyezve, de már röviddel felszállásuk után keresztül-kasul járták a vonatot és kiszemeltek egy kocsit, amelyben több zsidó utas tartózkodott. Tudvalevő, hogy Petrozsény és Piski között kilenc kisebb-nagyobb alaguton halad át a vonat és a diákok ezeket az alkalmakat használták fel a zsidó utasok bántalmazására. Valahányszor a vonat alagutba ért, a kijáratoknál elhelyezkedett diákok súlyos fa-

A köszöritők, amit vettem, föltétlenül kihozandó. A vízvezetéket most a napokban kezdik építeni és ez ellátja a vízszükségletet a ház körül.

Nagyszerűen érzem magam az új otthonban és nem cserélek senkivel sem, csak már dolgozhatnék.

darabokat dobáltak a zsidó utasok felé és nem egyet közvetlenül is inzultáltak. Így többek között Weisz Majer, Malek Jakab, Schwartz Herman és Goldberger József petrozsényi lakosokat súlyosan bántalmazzák. A zsidó utasok végül is kénytelenek voltak elhagyni a diákok ostromának hitett vasuti kocsit. Egy utas felkereste a vonaton utazó jásii tanárt, aki a diákokat vezette és felszólította, hogy intse rendre növendékeit. A tanár a kívánságnak eleget is tett, a rendreállításnak azonban nem volt sok fogatja.

Ezzel egyidejűleg jelentik, hogy az elmúlt szombaton ott egy egészen naiv vérvádmese volt keletkezében, amely azonban néhány perc alatt szappanbuborékként oszlott szét. Szombat délután a mincha imádság előtt egy csoport zsidó tartózkodott a templom udvarán, amikor a szomszédos pékné berontott azzal a kilitással, hogy adják vissza neki a gyermekét, mert eltűnt és ő tudja, hogy itt már több keresztény gyermeket tettek szerencsétlenné. A felizgatott és felheccelt asszonyt csak nagynehezen sikerült kisse megnyugtatni és távozásra bírni. Nem telt bele félóra és az eltűnt gyerek hazaérkezett. A bányák tájékán sétált és az anyja engedelmével ment el hazulról. Jelentéktelen kis eset a petrozsényi vérvád-epizód, de mindenesetre jellemző arra, hogy az évek óta szabadon üzött antiszemita agitáció mennyire megmérgezte már a lelkeket.

Beszűntetik az eljárást a folyamathban lévő összes uzsoraügyekben

Bizonyítási eljárást lehet kérni az árvizsgálóbizottságok jegyzőkönyve ellen A kolozsvári törvényszék elvi jelentőséű döntése

(Cluj Kolozsvár, június 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az uzsoratorvény életbeléptetése óta az ország kereskedő társadalma az árvizsgálóbizottságok és az uzsorabíróóságok, de főképpen az „agent“-ek részéről a legkülönbözőbb súlyos természetű zaklatásoknak volt kitéve. A kereskedő-társadalom különböző szervezetei, a kereskedelmi kamarák és a sfatulok többször leszögezték tiltakozásukat e lehetetlen törvény ellen, amelynek rendelkezései béklyóba kötik a tisztességes kereskedelmet és különböző indokolatlan megszegésének és vesszőfutásnak teszik ki a kereskedőket. A gyakori tiltakozás azonban mitsem használt és az uzsorabíróóságok kérelmetlenül szigorral alkalmazták továbbra is az uzsoratorvény paragrafusait.

Ma azután a kolozsvári uzsorabíróóság rájött arra, hogy az eddigi rendszernek igen sok teljesen ártatlan kereskedő esett áldozatul, akiket fogyatékos bizonyítékok alapján ítélték el súlyos pénzbírságra. Ez a megfontolás vezette az uzsorabíróóságot akkor, amikor az uzsorapörökben az eddigi büntügyi eljárást gyökerében megváltoztatta, ami ugyan nem hatálytalannította az uzsoratorvény abszurd paragrafusait, de azoknak alkalmazását lényegesen enyhítette.

Az eddigi jogszokás szerint az árvizsgálóbizottságok és agentek jegyzőkönyve teljes bizonyító erővel bírt az uzsorabíróóságok előtt. Az árvizsgálóbizottságok jegyzőkönyvével szemben nem lehetett bizonyító eljárást kérni, csupán abban az esetben, ha a vádlott kereskedő hamisnak deklarálta a jegyzőkönyvet. Természetesen erre a lépésre egyetlen egy kereskedő sem vállalkozott, mert azonnal megindult volna ellene az eljárás hatósági személyek tárgalmazása miatt. Ennek a veszedelemnek természetesen egyetlen kereskedő sem volt hajlandó kitenni magát és inkább a súlyos pénzbüntetést vállalta.

Az uzsorabíróóság mai tárgyalásán több konkrét eset kapcsán beigazolódtott az a sokszor hangsúlyozott tény, hogy az árvizsgálóbizottságok és agentek jegyzőkönyvét nem lehet föltétlenül bizonyító erejűnek elfogadni. Kiderült ugyanis, hogy az árvizsgálóbizottság igen sok esetben azért indítatott eljárást kereskedők ellen, mert az árakat nem külön-külön, hanem közös listán tüntették fel, holott az semmi-

esetre sem jelenthet kihágást. Egyidejűleg azt is megállapították, hogy a jegyzőkönyvek megbízhatóságához már csak azért is kétség férhet, mert igen sok esetben csak alacsonyabb állású rendőrhivatalnokok szálltak ki az árvizsgálóbizottságok nevében, a megbízott rendőrkapitányok pedig csak utólag irták alá a jegyzőkönyveket.

A bírói tanács figyelembe vette ezeket az anomáliákat és éppen ezért elrendelte, hogy a mai naptól kezdve az árvizsgálóbizottságok jegyzőkönyveivel szemben az érdekelt felek kérhetik a bizonyító eljárás bevezetését.

A bíróság határozata után Constantinescu ügyész kérte a tanácsot, hogy a fenti indokokra való tekintettel szüntessék meg az eljárást az összes folyamatban lévő uzsoraperekben.

A bíróság magáévá tette Constantinescu ügyész indítványát, ami többszáz becsületes kereskedőnek a nyugalmát adta vissza és megadta a kolozsvári kereskedőknek azt a lehetőséget, hogy az uzsoratorvény drákói rendelkezéseivel szemben megfelelő módon védhessék meg igazukat.

Megkezdődött a népszövetség új ülészaka

Genf, június 11. Ma kezdődött meg Genfben Benes elnökletével a népszövetség új ülészaka, amely terv szerint egy hétig fog tartani.

1980 LEI

a legújabb tavaszi férfiföltöny

Katz és Mendel

cégnél Cluj, Főter 10.

ahol eddig csak permagasságu szaként igen szép a meg fogja hozni mondják hozzáértő megfelelő trágyázás rését adja a befek a kukorica (most a napraforgó, a apán az árpa és a el fog járni. Most ültetések. Minden dékszik beültetni, szomszéd Balfuria-0 dunamnyi földet ltitása szerint 500 Három hét mulva gy ő már két éve oltam az erdélyiek ol most oroszország zebb termést. Igaz, lett már régebben rsót egy jókora kis paszulyfélért vagy kiesépeletlen álla- geteg nagy hagy- t, fokhagymát, ök- m gyalogpaszulyt, t a levél és így mbe kell venni azt djuk házépítésre, le gazdasági gépe- és azonkívül se- hogy aki legalább ár jogosult rá.

az erdélyi falut voltam, történetek érnökkel (magyar- egy achiza csak mert kell a hely templomnak, mik- gi építkezések a k, a többség még épületek, a végle- a Salamon házat atéglaszerű dolog- faházak úgy ké- vülről felszegzik a astagság ágáig be- azt száradni hagy- t. Szeretném, hogy schéknek lakása 3 ból, fürdőszobából tül olyan nagyon v a melegtől.

emmit se eladni! Sanyi jöjjön ki itkezéshez. Kés

g a mostohaapját. zem! — szólok mutatom nekik a pok, majd nyög-

nd a kettőt, csak önyörög Leácska. cska könyörgése. nit megmondtam, is ne! Hát tör- egy özvegy fel- elmenjen vá- lesége legyen és e?! Hát szabad

hogy ennyire határt. Harag- k a szivemben. megváltoztatni. ott és elrejtette sir. Szeretném rabokra tépni! téptem szivének anyja emlékét! renülve és min-

kezét megfog- szavaival mon- hadd lássalak,

a nem, hirtelen a...

olból is villog. tavaszi szellő

HIREK

As Uj Kelet az egyetemes erdelyi és bánági zsidóság napilapja
 Szerkesztők: Gáspár János és dr. Marton Ernő.
 Felelős szerkesztő: dr. Marton Ernő
 Az Uj Kelet cikkeinek átányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.
 Előfizetési árak: Egy hónapra 70 lei, negyedévre 200 le félévre 380 lei, egész évre 750 lei.

— Győznek az albán felkelők. A bécsi albán konzulátus táviratot kapott a valonai püspöktől, amely szerint a felkelők megszállták Kavallát.

— Felhőszakadás Bukarestben. Bukarestből jelentik: Tegnap nagy felhőszakadás volt a fővárosban. A nagy esőzés következtében az utcai csatornák bedugultak és az utcákat víz lepte el. Különösen a Dambovita utcát érintette érzékenyen a felhőszakadás. A pincék és az alacsonyabban fekvő lakások megteltek vízzel és egyes helyeken a víz miatt a közlekedés is megszakadt. A túzoltók egész éjjel dolgoztak a víz kiszivattyuzásán. Az „Adeverul” palotájának pincehelyiségébe is behatolt a víz, a gépeket ellepte és a papírraktárban is nagy károkat okozott. A felhőszakadás két és fél óra hosszat tartott. A kár jelentékeny.

— Megsemmisített választás. Bukarestből jelentik: A kamara igazoló bizottsága a romániai választást érvénytelenítette.

— Rossz idő jár a budapesti tőzsdésekre. Budapestről jelentik: A mai napon a főkapitányságon igen sok tőzsdecég ellen tettek feljelentést. A Kiss és Szemző bankház ellen másfélmilliárd korona követelést jelentettek be, de erre a jelentékeny összegre a bankháznak csak nagyon csekély fedezete van. — A Magyar Hitelintézet Részvénytársaság Erdős Ferenc nevű tulajdonosa ellen, aki régebbi hitelezőivel kiengedett, most újabb feljelentés érkezett. — A rendőrség őrizetbe vette Karmán Sándor tőzsdebizományost, aki ellen félmilliárd koronáért tettek feljelentést. Zoltán László tőzsdebizományos többszázmilliós feljelentés elől a fővárosból megszökött, de újra visszatért és egy kávéházban letartóztatták.

— Levegőbe röpitették a moszkvai expresszvonatot. Helsingforsból jelentik: A moszkva-rigai expresszvonatot rendkívüli katasztrófa érte az éj folyamán. A vonat elé bombát helyeztek, amely az egész expresszt a levegőbe röpitette. A mozdony a robbanás helyétől negyven méterre zuhant. Hír szerint a vonaton több magasállású politikus utazott, arról azonban, hogy kik estek áldozatul a robbanásnak, még nem érkezett jelentés. A merénylők a sinek közé helyezték a bombát. Az áldozatok száma eddig még ismeretlen.

— Gyilkolt Beszarábiában egy nőrabló főhadnagy. Kisenevből jelentik: Soroca városkában egy Pohorilles nevű kereskedőnél egy igen szép fiatal cselédleány szolgált. A leány különösképpen megtetszett a sorocai grancsárszereg egyik tisztjének, aki állandóan tisztességtelen ajánlatokkal ostromolta a cselédleányt. A főhadnagy, amikor látta, hogy a leány semmiképpen sem hajlik a szavára és nem akar elmenni a lakására, elhatározta, hogy erőszakkal fogja elrabolni. Az elmúlt hét egyik éjszakáján a főhadnagy több fegyveres katona kíséretében behatolt Pohorilles kereskedő lakásába és parancsot adott a katonáinak, hogy hurcolják el a cselédleányt. A meglepett leány sikoltozni kezdett, mire a belső szobából előkerült a kereskedő husz éves fia, aki segítségére akart sietni a megtámadott leánynak. A fiatal ember közbelépése annyira feldühösítette a főhadnagyot, hogy parancsot adott katonáinak, lövjék le a fiatal embert. A katonák azonnal teljesítették a parancsot, löttek és a fiatal Pohorilles fia holtan zuhant a padlóra. A vérázító gyilkosság után a főhadnagyot és tisztiszolgáját letartóztatták, de azóta már mindketőjüket szabadonbocsátották. A kegyetlen gyilkosság Soroca egész lakosságát izgalomban tartja. Hír szerint dr. Pistiner képviselő interveniált a hadügyminiszternél és szigorú vizsgálatot, valamint a bűnösök megbüntetését szorgalmazta.

— Egy labdarugómérkőzésen a közönség közé csapott a villám. Frankfurtból jelentik: Frankfurtban egy labdarugómérkőzésen hirtelen zivatar keletkezett és óriási dörgések és villámok között zuhogni kezdett az eső. A villám a közönség közé sujtott és hét embert súlyosan megsebesített.

— Súlyos konfliktus a karánsebesi polgári és katonai hatóságok között. Karánsebesről jelentik: Karánsebesen tegnapelőtt súlyos konfliktus tört ki a katonai garnizon és a rendőrség között. Több katona behatolt a rendőrség épületébe, ahol néhány hivatalnokot véresre vertek, mert a rendőrség nem engedte meg, hogy egyik éjjeli helyiség a zárórán túl is nyitva maradjon. A konfliktus ügyében szigorú vizsgálat indult meg.

— Öngyilkos tőzsdebizományos. Budapestről jelentik: Lichtmann Aladár 29 éves tőzsdebizományos ma délelőtt mellbelőtte magát. Az előhívott mentők az öngyilkos férfit magához terítették és sebeit bekötötték. Lichtmann Aladár öngyilkosságát azért követte el, mert az utóbbi napokban a tőzsdén óriási veszteségei voltak.

— A kutyák egy csecsemőhullát ástak ki a földből. A közeli Szamosfalva községben Oltean Anna és Stojka Mária jelentették a csendőrségnek, hogy Gábor Zsuzsa kertjében a kutyák egy kis csecsemő holttestét marcangolják. A csendőrség azonnal megindította a vizsgálatot és megállapította, hogy a gyerekhullát előzőleg elásták a kertben és a kutyák kaparták ki a földből. A csendőrség a nyomozás során letartóztatta Gábor Zsuzsát, aki bevallotta, hogy a kisgyerek az ő gyereke, halva jött a világra és születése után azonnal eltemette. A kolozsvári ügyészség elrendelte a csecsemő felboncolását annak megállapítására, hogy a gyerek élve született-e?

— Véres harcok az elégedetlen olasz parasztokkal. Rómából jelentik: Nápoly mellett a súlyos adók alkalmazása miatt az elégedetlen parasztok és a katonaság között összetűzésre került a sor. A feldühödött lakosság megtámadta a Nápoly melletti Teano várost, melynek városkáját és adóhivatalát felgyújtották. A katonaság karhatalmi ereje gyengének bizonyult a rend helyreállítására és ezért Rómából kértek megerősítést.

— Az öngyilkos Vénusz. Az amerikai lapok meglepő cikkeit irnak most egy modelnek a haláláról, amely főként Chikágó művészeti életét döntötte gyászba. Chikágónak egy általánosan ismert modelje ugyanis, egy Constance Mc. Dermott nevű fiatal hölgy, aki az újvilág legtekélyesebb akt-modelje volt, öngyilkossági kísérletet követett el. Constance kisasszony főként mint Vénusz állott nagybecsen a chikágói művészakadémián. E foglalkozásának serény teljesítése közben ismerkedett meg egy fiatal emberrel, aki viszont mint Adonisz aratott nagy sikert a modellek és festők között. Nem tartott természetesen sokáig, Vénusz és Adonisz megszerették egymást. Ez a szép szerelem azonban szintén nem tartott sokáig, mert néhány hét múlva Adonisz már másik Vénusznak a modellek között soha nem titkolt szépségei iránt kezdett érdeklődni. A legszebb Vénusz ugy gondolkodott, hogy szerelmesének hűtlenségét nem lehet túlnéni. A model-állásnak egyik szünetében hirtelen mérget vett be és rögtön összeesett.

Kisérje figyelemmel könyvosztályunk hirdetésit.

Kötött harisnya minden színben 25 lei

Flohr-harisnya minden színben 44 lei

NAGY HARISNYA-VÁSÁR

Muszlin-harisnya divat-színben 58 lei

Cérna-muszlin minden színben 90 lei

MÉLYEN LE-SZÁLLITOTT ÁRAKKAL

Selyemfátyol minden színben 125 lei

BLATT

FÖTÉR 13

Divatkeztükben és kötöttárunkban óriási választék!
 A legjobb harisnyák csak BLATT-nál kaphatók!

— Rablógyilkosság Budapesten. Budapestről jelentik: A főkapitányságot ma értesítették, hogy a Verbőczy-utca 12. számú házban borzalmas rablógyilkosságot fedeztek fel. A gyilkosság három-négy nappal ezelőtt történt. Az áldozat Pollák Ignác házmeister. A gyilkosságot úgy fedezték fel, hogy a házmeisteri lakásból erős hullabűz terjedt ki, ami a házbeliek gyanúját felkeltette. Azonnal értesítették a rendőrséget. A detektívek a lakás ajtaját feltörték. A felnyitott lakásban ott feküdt a padlón Pollák Ignác oszláznak indult holtteste. A lakás teljesen fel volt dülva, a szekrényeket feltörték és kifosztották. A rendőrség megindította a nyomozást.

— Bomlik az új Pasics-kormány. Belgrádból jelentik: A jugoszláv hadügyminiszter a minisztertanácsnak benyújtotta lemondását. Ugy hírlik, hogy a Pasics-kormány több más tagja is a közeljövőben beadja lemondását.

— Háziur és lakó harca. Érdekes ügyben hozott ítéletet ma délelőtt a kolozsvári törvényszék tanácsa. Az ügy még 1922-re nyulik vissza: Dr. Ady Zoltán CFR. hivatalnok Majális-utca 15. szám alatt lakott dr. Nyisztor Emil házában. A lakó és háztulajdonos között gyakran fordult elő nézeteltérés, ami nem egy esetben veszekedésé is fajult. Egy alkalommal Nyisztor dr. Ady Zoltán feleségét reprodukálhatatlan kifejezésekkel illette, mire Ady Zoltán a háztulajdonost kérdőre vonta és a veszekedés hevében annak két kezét lefogta. Nyisztor dr. Ady ellen súlyos testisértésért tett feljelentést. Az ügy a törvényszék elé került, ahol hétfőn tartották meg az első tárgyalást, de a bíróság tagjai a tárgyalást elnapolták. A második tárgyaláson, amely a mai napon zajlott le, újból kihallgatták az ügy tanuit és a bíróság meghozta ítéletét. A törvényszék tanácsa dr. Ady Zoltánt súlyos testisértésben mondotta ki bűnösnek és ezért háromezer lej pénzbüntetésre ítélte. Az ítéletek végrehajtását a törvényszék felfüggesztette. Az elítéltek fellebbezést jelentettek be.

— Vakmerő rablótámadás Kolozsvár határában. Tegnap reggel Calena Geraszim hagyományos lakos egy tehenet hajtott Kolozsvárra, hogy az itteni vásáron értékesítse. A tehenet Calena Geraszim még a délelőtt folyamán eladta hétezer lejért és hozzálátott, hogy a dolgait elvégezze és még a sötétség beállta előtt elindulhasson hazafelé. Már estefelé járt az idő, amikor a parasztagda kissé ittas állapotban, a zsebében a hétezer lej, hazafelé bandukolt. Utja Kolozsvár határában egy erdőn vezetett keresztül és dacára a beállott sötétségnek, Calena Geraszim minden védőeszköz nélkül indult neki az erdei utnak. A parasztagdát az erdő közepén kellemetlen meglepetés érte. Az egyik fa mögül előugrott két, botokkal felfegyverzett ember, akik az utat elállva arra kényszerítették a teljesen fegyvertelen embert, hogy a nála lévő pénzt azonnal adja át, mert ellenkező esetben a járattlan erdőben agyonütik. Calena Geraszim támadói elől el akart futni, de azok utolérték őt és botokkal addig ütlegelték, amíg eszméletlenül terült el a földön. A támadók azt gondolták, hogy a földön fekvő áldozatuk meghalt, abbahagyták a további ütlegelést és az eszméletlen embertől talált pénzt magukhoz véve eltávoztak. Calena Geraszim több órán keresztül feküdt az erdőben eszméletlenül, míg reggelre annyira magához tért, hogy bevászoroghatott a városba, ahol ismeretlen támadói ellen megtette a feljelentést. A rendőrség a vakmerő módon elkövetett utonállás ügyében erélyes nyomozást indított és az eddig elért eredmények alapján remény van rá, hogy a támadókat rövidesen ártalmatlanná teszik.

— Beldimau halála. A román diplomáciának egyik legérdekesebb alakja halt meg tegnap egy Brassó melletti kisközségben: Alex Beldimau, aki a háború kitörésekor Románia berlini meghatalmazott minisztere volt. A háború kitörésekor Beldimau magtagadta a Romániába való visszatérést, mert a központi hatalmak törhetetlen híve volt. Csak az okkupáció idején tért vissza Bukarestbe. Beldimau teljesen visszavonultan élt.

— Revolverlövés a jasi gyorsvonatra. Jasiból jelentik, hogy a bukarest-jasi gyorsvonatra Vaslui közelében revolverrel többször rálöttek. A golyók több ablakot összetörttek, az utasok közül senki sem sebesült meg.

* יין ארץ ישראל מרמי ראשון לציון Hitsorso-saimmal ezennel közlöm, hogy Palesztinából Risan Lezion pincéjéből elsőrendű minőségű, kitűnő aromatikus bort hoztam forgalomba. Képviseletet megfelelő garanciákkal keresek. D. Carasso, Bucaresti Cal. Rahovei 2.

arra gálatban.

pen egy bizottság

atarescu miniszter ttség az erdelyi és ékes szervezeteinek teni magát és így ra, hogy munkája rtesülésünk szerint utatkozik arra is, ó lakosságot kár-

természetesen csak megfelelő tárgyi tá-

ndelkezésére

g békességére, Ro-jének biztosítására azok, akik testi onukban az antisze-edték, azonnal szol-Erdélyi Jogvédő meg táviratilag k oimen) bejelen-

zsidóság arra ille-nak követni, hogy ben magát a szo-g megállapithassa, ntul elegendő arra izgalomra, mely ulta és békés fej-

..... fulás Palesztinába hozzánk megke-téve, egy palesz-vezését határoztuk vázlatosan a kö-

julius 11-én. rtózkodás teljes két

la és vissza): al 25.600 lej. 16.000 " 13.500 " m (beleértve koszt, 5) személyenként

Erdélyrészi Palesz-Regele Ferdinand hajójegy felének

fátmaga kell gon-

..... gja Ismerni et

ov a népbiztosok, hogy a mostani minden bizonnal

rosz követ ov tegnap ide-hogy átveszi az vezetni fogja az sokat.

n hercegat titkos rendőr-okratát letartóz-miatt. Galiocyn halálraírták.

opan

KÖZGAZDASÁG

Az erdélyi ipar élet-halál harca

A Creditul Industrial csak Igér, de nem ad. Akik ötszázalékos kölcsönt kapnak. Mégis olcsóbb a belföldi termelés

Cluj-Kolozsvár, május 11. Az összeállítás alatt álló ipari statisztika adataiból igen érdekes képét lehet megrajzolni az egyre fejlődő, de sok nehézségekkel küzdő erdélyi iparnak. Dacára a súlyos pénzügyi helyzetnek, a közlekedési és adminisztratív nehézségekkel terhelt erdélyi gazdasági viszonyoknak, az erdélyi ipar termelési kapacitása nemhogy aláhanyatlott volna, hanem egyes esetekben határozott előrelendülést mutat. A súlyos pénzügyi teremtette hitelviszonyok és kamatviszonyok terhét

a gyáripár a fogyasztóközönségre hárítja át és így a gyárak rentabilitása egyelőre még érintetlen.

A fokozódó drágaság, az egyre nyomasztóbb pénzügyi helyzet azonban a jövőre bizonytalanra teszi a helyzetet. Általában leépítést és üzemredukciót azoknál az üzemeknél tapasztalhatunk, melyeknek pénzügyi viszonyai nem épültek szilárd bázisra és melyek a jelenlegi konjunktúra-helyzetben nem tudják megtalálni a reális boldogulás lehetőségeit.

A nemrég alakult Creditul Industrial hitelintézetének a hivatva arra, hogy a fejlődés minden lehetőségét magában rejtő erdélyi gyáripárt a fokozottabb industrializálás felé lendítse. A Creditul Industrial több erdélyi gyárnak adott is tekintélyes és kedvező feltételek mellett hitelt.

A kolozsvári kerületben is számos gyár-üzemnek szavazta meg a Creditul Industrial igazgatósága a hitelt, de ennek ellenére — nem tudni milyen ügyből kifolyólag — a megszavazott hiteleket nem folyósították az illető vállalatoknak.

Az ipari statisztikai adatok szerint a faparnál, amely tölgyfa feldolgozással foglalkozik, a fennálló exporttilalom miatt mélyen redukálódtak az üzemek. A nehézipar helyzete, legalább is a kolozsvári kerületben, az utóbbi időben javult, mégpedig azért, mert a CFR. ismét nagy megrendeléseket adott lokomotívok javítására. A vegyészeti iparban a szoda- és cementgyártás jól reuzál, míg a drogueriaiparban, különösen a kis üzemek, erős munkaredukcióra kényszerültek. Ez a redukció a kereslet minimálisra való csökkenésével magyarázható. Erős fejlődést mutat ezzel szemben bőriparunk. A gyárak nagy nyersanyagkészletekkel vannak ellátva és keresleti viszonyaik is elég kedvezőek. Már a textiliparnál nem áll fenn ez a kedvező helyzet. A textilgyárak felendülését a készülő vámtarifa-reviziótól várják, jelenlegi pangásukat az olcsó nyersanyag

Az első valorizációs ítélet Kolozsváron. Egész Európában tért hódított már a valorizációs elv, csak Románia zárkózott el eddig előle. Most végre megtörtént az első lépés ezen reális elv érvényesítésére. Dr. Petersberger Frigyes kolozsvári járásbíró több ügyben hozott valorizációs ítéletet. Az eléje kerülő perekben érvényesített munkabéreket, tiszteletdíjakat valorizálva és az 1914 előtti származó hasonmest követeléseket aranyvalutában ítélt meg.

Ki a kisiparos? Érdekes elvi kérdésben hozott döntést a kereskedelmi és ipartügyi miniszter. E határozat szerint kisiparosnak az tekintendő, aki ipari képzettséggel rendelkezik és üzemében legfeljebb 20 munkást foglalkoztat, gépi bevezetése pedig legfeljebb 12 lóerős.

Újabb súlyos intézkedések az exportőrök és importőrök ellen. A pénzügyminiszter körrendeletet intézett az összes vámhivatalokhoz, melyben felhívja a vámhivatalokat, hogy a jövőben se magánosoknak, se cégeknek semmiféle exportot, vagy importot ne bonyolítsanak le, míg azok adóbizonylattal nem igazolják, hogy nincsenek adó, főleg pedig globális adó hátralékban. Főleges rámutatunk, hogy ez az intézkedés mennyire sérti a kereskedők érdekeit, akiket anélkül is száz és száz különféle intézkedés tart állandóan béklyóban. Ez az intézkedés méltóan sorakozik a kormány többi kereskedelemellenes intézkedése mellé.

behozatali vámra vezetik vissza. A kerámiai és porcellániparban határozott fejlődés észlelhető. Ezzel szemben a téglagyárak stagnációja már oly magasra fokozódott, hogy termelési kapacitásokat csupán harminc százalékgig tudják kihasználni. Ugyancsak teljes stagnációban van a butorgyártás is.

A butorgyártásnak mindössze tizszázalékos munkaalkalma van

és így nagyrészt az épületbutorgyártásra tért át. Legsúlyosabban érinti a nyomasztó pénzügyi a petróleumfinomítókat, amelyek a pénzhiányban súlyosan leredukált üzemművel kénytelenek dolgozni. Nagyon súlyos a malmok helyzete is. A regáti buza beszerzése nagy nehézségbe ütköztetve, a malmok jórésze szintén redukált üzemművel működik, amit fokoz még az is, hogy a regáti malmok általában sokkal olcsóbbak.

A statisztikai adatokból az erdélyi ipari életnek egyik igen súlyos tünete is megállapítható. És pedig az, hogy

az egyes üzemek állami támogatás tekintetében nem részesülnek egyenlő elbánásban.

Amíg ugyanis egyes protekcionált gyárak (mintegy öt százaléka a gyárvállalatoknak) a Banca Romaneascătól olcsó kamatot élveznek, addig a többi gyárak harminctól-negyvenig terjedő kamatot kénytelenek fizetni az igénybe vett hitelekért.

Önként felvetődik a kérdés, hogy ilyen súlyos hitelviszonyok mellett: hogyan képesek mégis az erdélyi gyárak prosperálni? Erre kézenfekvő a felelet:

belföldi gyáraink még a magas bankkamattal ellenére is olcsóbban tudnak termelni, mint a külföldi gyárak.

Egészen reménytelennek látszik a famegmunkáló üzemek helyzete. Ezek, ha közben olcsó hitelhez nem jutnak, egy-két éven belül feltétlenül elsorvadnak.

Ezekből az adatokból kétségtelenül megállapítható az, hogy az erdélyi ipar a súlyos viszonyok közepette is életképes és nagyra hivatott. De nagy investíciókra, lendületes fejlődésre csak akkor lehetne képes, ha a retentív pénzügyi helyzet, a lehetetlen hitelezési viszonyok nyomása elmúlik feje felől. Jelenleg egyedül a vasiparban vannak, szemben az általános redukcióval, üzemi nagyobbodások. Sajnos azonban ezt egészen kivételes jelenségnek kell tartanunk, kivételnek, mely megerősíti a szabályt.

Erdélyi fürdők maximális árai. A hivatalos lap legutóbbi száma közli a Tusnád, Borszék, Sztojka, Málnás, Előpatak, Kovászna fürdők számára megállapított maximális árakat.

A Stég bécsi közgyűlése. A Stég most tartotta Bécsben ezévi közgyűlését, melyen a társaság romániai érdekeltségeivel foglalkoztak. Megállapították a közgyűlésen, hogy a román kormány azokért a vasutakért, melyek a Stégtől tulajdonába mentek át, nem tesz eleget fizetési kötelezettségének. Foglalkozott a közgyűlés a resicai művek sorsával is és megállapította, hogy a legutóbbi részvénykibocsátások alkalmával a nacionalizált vállalatból 30.000 darab részvényt kapott a Stég, miáltal a Stég érdekeit a jövőben is meg tudja védeni.

Új iparkedvezmények. A legfelsőbb ipartügyi bizottság a következő ipari vállalatok számára hozta javaslatba az iparkedvezmény megadását: Melocco-féle cementgyár Nagyvárad; Majorovits-féle kő- és mészipar r.-t., Capriora (Krassószerény-megye) és ugyanezen vállalat solymosi és batutai (Aradmegye) üzemei részére. A kereskedelmi miniszter Friedmann M. kolozsvári növényi olajgyára részére az iparkedvezményt megadta.

Nyomdabetük behozatalánál nincs többé vámkedvezmény. A legfelsőbb ipari bizottság határozatilag kimondta, hogy nyomdabetük után engedelmezni nem engedélyezi a vámkedvezményt.

Erdélyi szakképzők delegálása az Ugri választmányába. A kolozsvári Nagyiparosok és Munkaadók szövetsége az Ugri választmányába való beválasztásra hat erdélyi szakképzőt jelölt. A vas- és fémipari szakmából Erdős Zsigmondot, Nagyvárad, a vegyipari szakból Negru Péter mérnököt, a malomipar képviselőjében Oszvada C. Vazul igazgatót, a nyomdaiparból Sonnenfeld Gusztávot, Nagyvárad, a bányáiparból Lázár Vaszile mérnököt, továbbá Ungár Lajost a mésztelepek és mészgyárak képviselőjében.

Mégis változtatnak a bányatörvényen. Bukarestből jelentik: Az „Argus” feltétlenül biztos helyről értesül, hogy Bratianu Vintila változtatni fog a bányatörvényen. Eszerint az államnak jogában áll a bányaterületeket idegenek számára is koncesszionálni. Azt hiszik, hogy ezzel a formulával a külföldi tőke aggályait sikerült eloszlatni.

Az e heti vegyipiac. A gyógyszer és kémiai cikkek ára a külföldi piacokon változatlan, sőt egyes cikkekben olcsóbbodás állott be. A belföldi piacon azonban a lej esése folytán általános emelkedés észlelhető, mely husz és harminc százalék között változik. Az eladásoknál erős tartózkodás észlelhető, míg a vevők részéről szokatlan vételkedv tapasztalható. A hónap elején megtartott bukaresti gyógyszerészeti kiállításon egyes nagyobb cégek minden eladást beszüntettek. A vegyipari cikkek árai e héten a következőképpen alakultak: ricinusolaj 92 lej, glicerin (30 fokos) 110 lej, jód kilogrammonként 2700 lej, jódkáli 2700 lej, jódnátrium 2450 lej, acydum acethylo 420 lej kilogrammonként, formalin (40 százalékos) 110 lej, higany 450 lej, lanolin 140 lej, magnézium 65 lej, vazelinolaj 65 lej. Az összes alkaloidokban a lej esése miatt 25 százalékos emelkedés észlelhető.

A prágai mintavásár. A prágai mintavásár, mely szeptember 11-én nyílik meg Prágában s mely szeptember 28-ig fog tartani, minden tekintetben nagyarányúnak ígérkezik. A háború befejezése óta nagy arányokban fejlődött cseh-szlovák ipar mutatkozik be a mintavásáron kiváló teljesítményeivel, de részt vesznek a kiállításon Európa minden államának ipari termelői is. A prágai mintavásár vezetője most kiadott jelentésében közli, hogy a nagyszámú jelentkezős folytán a mintavásárra való jelentkezős határidejét június 15-ikébe állapítja meg és felhívja az érdekelteket, hogy a mintavásáron való részvételüket addig a napig okvetlenül jelentésk be. A mintavásár vezetőségének címe: Prága, Staromestské Námesti, régi városháza.

Felszabadult a zsir- és tengeriexport Magyarországon. A magyar kormány a tengeri, sertészsír, libazsír és szalonna kivitelét szabadabbá tette.

A magyar államjegyforgalom újabb emelkedése. Budapestről jelentik: Szemben az előző 34 milliárdos csökkenéssel, május utolsó hetében a magyar jegyintézet bankjegyforgalma újabb hirtelen emelkedést mutat és elérte a harmadféltizedes koronát. Az államjegyforgalom növekedését a követelések 1325 milliárdos emelkedése idézte elő. A magyar nemzeti bank részvénytőkéjére a jegyintézet pénztárnál további 304.201.01 aranykoronának megfelelő aranyat, nemes valutát és nemes devizát szállítottak be, ezzel szemben a jegyintézet ércfedezete egymillió 320.329 aranykoronával csökkent.

A mai valutapiac

A mai forgalom szilárd árák mellett alakult. Árukban a kereslet élénk volt, de a kínálat áruhiány miatt mérsékelt volt. Élénk forgalom mellett a következő árák alakultak ki: Osztrák korona 306—308, magyar korona 450—460, cseh korona 675—678, svájci frank 40:80—41:00, francia frank 11:80—11:90, dollár 230—232, font sterling 1005—1010, olasz lira 10:15—10:20.

Valutapiac június 11-én:

Bukarest. Devizák: Páris 1205, Berlin —, London 1003, Newyork 232, Róma 10, Zürich 41:20, Bécs 32:50, Prága 684, Budapest 25, Varsó —.

Bukarest. Valuták: Napoleon 815:00, márka 54, leva 155, török lira 112, font sterling 998, francia frank 1210, svájci frank 41:00, olasz lira 1915:00, drachma 410:00, dinár 280, dollár 228:00, lengyel márka 24, osztr. korona 33:50, magyar korona 27:00, cseh korona 675.

A Mitt...
pelteti vál...
szövetségi...
tagja van...
válogatott...
ket ért má...
pelt Mittel...
tortja ellen...
ban szenve...
gölt tizene...
A görög...
vendégszer...
játsszának...
alub), aki...
teknek és...
nyitotta be...
(Spielverei...
Hátvédek...
Drechsel...
válogatott...
fedezetsor...
(Fortuna)...
előzi meg...
játékosai...
mann (Spie...
Paulsen...
Leipzig) já...
balösszeköt...
Reissmann...
válogatottb...
fejlesztéka fe...
Ezzel...
állani vasá...
főn több k...
tással erőst...
nincs sok...
de remélhe...
A koloz...
össze a va...
játékosokb...
kas—Braun...
—Boncioca...
Mann, Palé...
Az összeál...
tékra is, a

A koloz...
után 5 óra...
szabásu spe...
Urugua...
Svájc ellen...
holmban fo...
merült az...
részére is...
Péter...
pestről jele...
feltűnést k...
kolozsvári fi...
sikfutásban...
sőbbi szerep...
desen mint...
(175 cm.)...
Clubnak vo...
és belépett

M...
PÉ...
ORA...
STR...

Kiva...
kell...
a

Gyá...

SPORT

Középnémetszág válogatott csapata Kolozsvárt

A Mitteldeutscher Ballspielverband (V. M. B. V.), amely vasárnap és hétfőn Kolozsvárt szerepelteti válogatott csapatát, Németország legerősebb szövetségei közé tartozik. Százötvenezer leigazolt tagja van ennek a szövetségnek. A középnémet válogatott a háboru előtt is nagyszerű eredményeket ért már. Két évvel ezelőtt Budapesten szerepelt Mitteldeutschland a magyar főváros válogatottja ellen és győztesül küzdelem után 3:2 arányban szenvedett meg nem érdemelt vereséget. (Két gólt tizenegyesből Orth lött.)

A görög keleti pünkösdi ünnepeken Kolozsvárt vendégszereplő csapatban a következő játékosok játszanak: Kapus Richter (Chemnitzer Ballspiel-club), aki állandó válogatott kapusa a középnémeteknek és legutóbb a skót Aberdeen ellen bizonyította be magas klasszisát. Tartaléka Schmidt (Spielvereinigung Drezda), a legjobb drezdai kapus. Hátvédek: Geissler (Leipziger Ballspielverein) és Drechsel (Guts Muts). Előbbi többször volt német válogatott. Hátvédpartalék Kühne (Rasenspieler). A fedezet sor összeállítás: Johne (Ring)—Strehl (Fortuna)—Wittig (Ring). Strehl kitűnő hírnév előzi meg. A szélső hálók Drezda legjobb fedezet-játékosai. A csatársorban Leip (Guts Muts)—Reissmann (Spielvereinigung)—Thomas (Wacker Halle)—Paulsen (L. Ballspielverein)—Gröbner (Wacker Leipzig) játszanak. A leghíresebb közöttük Paulsen balösszekötő, aki félelmetes góllövő. Kivülre a Leip—Reissmann jobbszárny is szerepelt már a német válogatottban. A hallei Thomas labdaosztogatása és fejjátéka feltűnést fog kelteni.

Ezzel a nagyszerű együttessel szemben fog állani vasárnap Kolozsvár válogatott csapata. Hétfőn több kiváló nagyváradi és vásárhelyi válogatottal erősödik a kolozsvári együttes, amelynek nincs sok győzelmi esélye a vendégekkel szemben, de remélhetőleg kemény ellenfele lesz a németeknek.

A kolozsvári intézőbizottság tegnap este állította össze a vasárnapi válogatott csapatot a következő játékosokból: Lázár, Málnássy—Dr. Hirsch, Fazekas—Braun—Jakobi, Giurgiu—Guga—Rakitovszky—Bonciocot—Deutsch Simi. Tartalékok: Szatmári, Mann, Palocsai, Schultz, Fahn, Cipicigan, Raduch. Az összeállításnál tekintettel voltak a hétfői játékokra is, amelyen több pihent erő fog szerepelni.

A kolozsvári sómércsapatok vasárnap délután 5 órakor a Tarbut gimnázium udvarán nagyszabású sportünnepélyt rendeznek.

Uruguay olimpiai bajnokcsapata Bécsben, Svájc ellen Lausanneban és Svédország ellen Stockholm-ban fog játszani. Prágai sportkörökben felmerült az a terv, hogy az uruguayi csapatot Prága részére is megnyerjék egy mérkőzés esélyéből.

Péter László a budapesti MTK-ban. Budapestről jelentik: A budapesti sportkörökben is nagy feltűnést keltett annak idején az a hír, hogy egy kolozsvári fiúnak 10,6 mp.-es időt mértek a százjardos síkfutásban. Péter László volt ez az atléta, aki későbbi szereplésével is igazolta időmérőit, sőt rövidesen mint magasugró is respektábilis eredményt (175 cm.) ért el. Péter, aki a Kolozsvári Atlétikai Clubnak volt a tagja, most Budapestre ment lakni és belépett az MTK-ba.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A Trobadour — vendégszereplőkkel. Kellően „előjáték” előzte meg a Trobadour keddi esti előadását. A villamosművek jóvoltából másfélórán keresztül kellett a közönségnek az előadások megkezdésére várakoznia. A hosszú sötétség után azonban elsőrangú előadással kárpótlódott a közönség. A bukaresti Opera két tagjának: Rodrigo Athanasiu asszonynak és Jean Athanasiu-nak szereplése nagy, megérdemelt sikerrel végződött. Verdi kissé elkoptatott melódiai szokatlan frissességgel hangzottak fel a két vendégművész ajkain. Athanasiu asszony magasan csengő, minden mellékszövegétől tiszta hangja, melódikus készsége; precíz, érzékeny muzikalitására valló énektudása elragadtatta a közönséget. Jean Athanasiu nemcsak előkelő játékmórával hatott, hanem hangjának bőséggel zengő, Verdi melódiainak tehetségéhez és szárnyalásához kitűnően alkalmazkodó énekmórával is. Temperamentumos, izig-vérig muzikális egyéniség Jean Athanasiu, akit a közönség feltehetően melegegű ünnepléssel lelkesen honorált. Mellettük még két vendégművész szerepelt: Tihanyi Zoltán, a nagyváradi színház tenoristája és Gavora Mária, ugyanennek a színháznak mezzoszoprán énekesnője. Tihanyi Zoltán még kiforratlan művész, hangja sok helyütt csaknem elfullad a trémában, bár egyébként kellemes, színes, jól lehet nem nagy terjedelmű hangja van. Játéka is sok kívánni valót hagy hátra. Gavora Mária játéka élénk és közvetlen volt és sok realitást vitt bele romantikus izü szerepébe. Hangja igen meleg, bársnyos simulékonyasága, telve érzelmes modulációkkal. A zenekar kifogástalanul működött. Bródy karnagyot a közönség zajosan megünnepelte. Egy epizód énekes szerepben Harcsay Ferenc szép énekével, kellemes hangjával méltó feltűnést keltett. (s. l.)

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Csütörtök: Rigoletto (Elena Drogulescu, Grigore Theodorescu és Kőszegi Margit vendégjátékával. Napi bérlet 144. szám, C. sorozatszám: 425.)

Péntek: Kisértetek szonátája. (Premiére. Az irodalmi munkás-cyklus estéje. Rendes helyarákkal. Napi bérlet 145. szám, A. Sorozatszám: 426.)

Szombat d. u. A három, (Ujdonság 3-adszor. Mérsékelt helyarákkal. Sorozatszám: 427.)

Szombat este: Pillangó kisasszony. (Rodrigo Athanasiu asszony vendégjátékával. Napi bérlet, 146. szám B. Sorozatszám: 428.)

Vasárnap d. u: Diadalmasszony. (Ujdonság 12-edszer. Kolbayval, Neményivel, Tolnayval, Berkyvel. Mérsékelt helyarákkal. Sorozat szám: 429.)

NYILTTÉR

A Kereskedelmi és Iparbank Bistrita újlag felkéri részvényeseit, hogy a birtokukban lévő 1907 évi kibocsátású K. 100 —/Lei 50—/ n. é. részvényeiket 1924 július 15-ig intézetünkhöz becserélés végett annál is inkább beküldjék, mivel ellenesetben részvényeik törvényes uton megsemmisíttetnek.

Hirdetmény

A soborsíni izr. hitközségnél elhalálozás folytán megüresedett előimátkozómetszői állásra pályázatot hirdetünk. Kik az állást elnyerni óhajtnak, küldjék ajánlataikat a fenti hitk. előjáróságához.

Előjáróság

Modern üvegesiszolda és tükönárugyár

PÉCHY ÉS TÁRSA

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD), STR. SAGUNA (KAPUCINUS-U.) 20

Készíti a legszebb tükroket és butor-
üvegeket minden Ujrafoncsorozás
méretben és mennyiségben! Kérjen árajánlatot

Kiváló minőségű,
kellemes és üdítő

tordai sör

Gyár: Turda, telefon 5.

Főraktár: Cluj, telef. 394

Házlebontás

miatt

SZABÓ JENŐ

selyem- és szövetáruháza Cluj, Calea Kegele Ferdinand 5. sz. alatt a következő árakban

elárusítást rendez:

- 1 mtr. karton , 26
- 1 „ mosó de-
lén, ruhára . 39
- 1 mtr. zefir, férfi
ingre 42
- 1 mt. fehérnemű
vászon 37
- 1 mt. sima crepp
1 méter kockás
crepp száda . 65
- 1 mtr. 100 cm.
széles epong 98
- 1 mtr. grenadin
különböző min-
tában 73
- 1 mt. csikos és
kockás szövet 65
- 1 m. tiszta gyap-
ju csikos szövet 250

Selymekben,
szövetekben és
grenadinokban
nagy választék!

Telefon 479 Telefon

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri kiadásnál egy szö 3.-, vastag betűvel 6.- lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény.

Magyar, német, román gép és gyorsíró jó fizetéssel felvétetik. Cím a Zsidó Nemzeti Szövetségben C. Reg. Ferdinand 48. 7334

Hosszu irodai gyakorlattal kettős könyvvitelben teljes jártassággal és három nyelvet bíró kiváló irodai munkaerő június 15-ére megfelelő állást keres. Megkeresések „Pontos” jelige alatt a lap kiadóhivatalába kéretnek. 7336

Perfekt gyors- és gépirónót keresünk azonnali belépésre. Ajánlatok az Uj Kelet kiadóhivatalába nyújtandók be.

Ortodox kóser házikoszt kapható özv. Deutschnénál Postakert u. 7.

Könyvszükségletét az Uj Kelet könyvostályánál fedezze! Bárhon megjelent könyvek beszerzését vállaljuk.

Angol és francia női ruha szabászati tanfolyamot nyitunk, jelentkezéseket a hó 20-ig fogadunk el. Krausz és Löwinger, Str. Radu 5. 7349

Azonnali belépésre az üveg és porcelán szakmából több évi működést igazolni tudó, Erdélyben jól bevezetett nőlen utazót, egy a szakmában teljes jártassággal bíró raktárnokot, valamint több keretező és üvegező segédet keresek. Irásbeli, lehetőleg fényképpel ellátott ajánlatokat Gál üvegüzlet Déva címre kérek. 7348

Segédet azonnali belépésre keres liszt szakmában jártas előnyben. Grün Sándor, Széchenyi-tér 39.

Félig selyemjumpereket átalakítok jutányos áron, elegáns divatos orosz bluzokká. C. Reg. Ferd. 112.

HUNWALD

ÜVEGCSISZOLDA és tüköryár. Tábla-üveg raktár és üvegezési vállalat. Hibás tükörök újrafoncsorozása.

5000 drb 3-4-es varásu prima cirokseprű, keményfa nyéllel eladó. Farkas és Tsai cégnél, Salonta-Mare. 7340

MEGÉRKEZTEK
a pehely-nyulszörkőnyű kalapok
DRBJA LEI 120.—
Weisz Siegfried kalap- és uridivatárházába Cluj, Calea Reg. Ferdinand 6.

Házassulandók figyelmébe
Saját érdekében győződjön meg, hogy butorait mégis csak Fischer Albert és Társa cégnél szerezheti be a legolcsóbban. Figyelni a címre!
Gyári lerakat Cluj, Calea Regele Ferdinand 61. sz. Telefon 5-79 Gyártótelep: Gherla

Govora fürdő

A kénés és jódtartalmu vizéről hírneves

Hotel Palace

modern kényelemmel berendezve. Gyógyvizet házi fürdő. Étterem. Az 1. és 3. számú hotelek a társaság kezelésében vannak. Kies villák. Változatos szórakozás, hangverseny, sport, kirándulás. A hotelben és étteremben **maximális árak** vannak. Június hónapban 30%-os kedvezmény. Információt ad: Hotel Palace, Govora, judet. Mehedinti.

Elektro-, radio- és mechanoterápia. Hydroelektikus fényfürdők és szénsavas fürdők. Inhaláció, pulverizáció, ugyszintén pneumatikus kamarák.

Maximális árak!

Maximális árak!

KEPES ELEK orvosi kötszerész Oradea-Mare

Női és férfi óvszerek nagy raktára
Sas-passage — Saját készítésű sérvtörők, haskötők és mülábak

Használjunk kizárólag
PLANTOL
כשר
legjobb növényzsiirt, mert ez tisztia, egészséges és kiadós!
Főtisztelendő Fuchs Benjámín nagyváradi főrabbi felügyelete alatt készült, szigorúan ortodox rituális előírás szerint.
Képviselet: HIENZ VILMOS Cluj

CEMENT-IPARI GÉPEK
Cementtétőcserepek, beton- és salaktégliák, üreges betonblokkok, padló-, járda- és garnitoidlapok gyártására, kézi és erőhajtásra, formák, betoncsövek, kutgyűrűk, lépcsők, vályuk stb. előállítására, közúti, hengerművek, betonkeverők, I-a cementfestékek. Te'jes asbestcement palagári (Eternit) berendezések. — Betonkeverőgépek
MODERNA
ÉPÍTŐIPARI GÉPEK ÉS RADIATOR R-T. BRASSÓ, KIS-UTCA 12. SZÁM
Árlisták, költségvetések és látogatás díjmentesen

Az „UJ KELET” könyvostálya
Cluj, Str. Baron L. Pop 10.
Egyszáz lej értékű könyvet kap ingyen az Uj Kelet minden előfizetője és olvasója, aki az alábbi csoportot megrendeli:
I. csoport:
Sch. Alejchem: Leégett nemesek (Kötve. Novellás könyv)
Ujvári: Bosszuálló Isten (Regény)
Goldschmidt: Egy zsidósors (Amatör példány. 3 kötetes regény)
Gizskalay: Titok. (Egyfelv. dráma)
Agnon: És a meggömbödt kiegészítő. (Regény)
Nordau: Dr. Kohn. (4 felv. dráma)
Biro Lajos: A zsidók útja. (Tanulmány)
Gizskalay: Támár. (Amatörpeldány. Bibliai regény)
Ezt a hatszáz lejes sorozatot ötszáz lejért (és portó) szállítjuk előfizetőinknek és olvasóinknak a pénz előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel.
Kísérje figyelemmel további sorozatainkat!

Első Erdélyrészi Ékszerárnyár
Cluj, Calea Regele Ferdinand 12. szám
Telefon Internóban 3-13 * Sürgöny: Juvvero, Cluj
Ékszerárnyártás, nagykereskedés
Fogószál arany * Arany, szőlő és platina bevonással
Kisváros és Schwarzwaldi órákban, valamint kisvárosi ágyúban nagy lerakat.
Csak viszontelértelnek!

Férfikalapokat
fest, tisztít, formál és vasal
Fehér István kalaposmester,
Cluj, Unió-utca 21. Redout.
Postai megrendelések is eszközöltek!
Prima bácskai kender
Kapható: Havas Dező Timișoara

A kolozsvári **CZELL** sörfőződe ::
világos **URSUS** sörre
a közönség legkedveltebb itala

Csapágyfémeket (saját gyártmány) legolcsóbban szállít Grossmann Jenő Nagyvárad Baross-utca 10. sz. Sürgönycim: Grossmasin. Telefonszám: 286
EGÉSZ LAKBERENDEZÉSEKET, RÉGISÉGEKET ÉS ZONGORÁKAT, ÉKSZEREKET VESZEK, ELADOK * **STERNBERG J.** * ORADEA-MARE PIAȚA UNIRII

szerepét...
BIVATAL...
1924 június...
Eszter...
mai nap...
tott progra...
vetségre a...
tuli demok...
demokrata...
az ókirály...
a progressz...
vad össze...
életének e...
mélyreható...
kedve figye...
ígéreteinek...
tusaiban e...
Mi tudjuk...
értelemben...
mészates jo...
tartását. Igy...
az ellenzék...
tette progr...
erdélyi nem...
dik az embe...
ségek kultu...
badságát b...
zsidóellen...
jaiban soha...
takozó szav...
méleon szin...
álláspontját...
Tudjuk...
csétlenségn...
tikai eszköz...
ség sorsát é...
a kétértelm...
zeti párt a...
hagyottság...
amugyis két...
a körökben...
lőség eszmé...
azonban má...
területe má...
gekre lokal...
táborba szil...
tömeget és...
rát. Ez az e...
ról a szeret...
taktikai bé...
tása eddig...
szabad lend...
Bizton h...
cia nem fog...
portunus ta...
mert „Hann...
mokrata pár...
alatt óriási...
és a „felel...
nak lelkét é...
ellen a métel...
zel kell sikk...
nak, mert es...
abba a hatal...
hullámba, an...
országban ke...
egész kontin...
pek és nemz...
galmát.
Ez az egy...
magával sze...
szemben, aki...
zentálja. Nyu...
ban a balold...
akcióképtelen...
ban és Jugo...
szélesebb me...
győzött állan...
közik egymá...
a győztes áll...
ahol komoly...
áramlatnak...
tokon túli de...
hasadását jele